

महाधिवेशनबारे कांग्रेस अभै अनिर्णित

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- मुलुकलाई सही दिशामा लैजान आफ्नो नेतृत्व चाहिने दावी गर्दै आएको नेपाली कांग्रेसले महाधिवेशनबारे अबै निर्णय लिन सकेको छैन । केन्द्रीय समिति शुरु गरेको महिना दिन पुरा हुँदा पनि कांग्रेसले महाधिवेशनबारे निर्णय लिन नसकेको हो ।

असोज २८ गते शुरु गरेको कांग्रेस केन्द्रीय समिति भोलि शनिवारमात्र सकिने कांग्रेस केन्द्रीय कार्यालयका मुख्यसचिव कृष्णप्रसाद पौडेलले बताए । 'कार्यवाहक सभापतिको सम्बोधनसहित शनिवार बैठक सकिन्छ । निर्णय पनि आउँछ,' पौडेलले भने ।

विहीबार अन्तिम बैठक भन्दै आएको कांग्रेसले कार्यवाहक सभापतिको सम्बोधन बाँकी राखेर बैठक भोलिको लागि सारेको हो । सभापति शेरबहादुर देउवासँग सल्लाह गरेरमात्र कांग्रेसले महाधिवेशबारे निर्णय गर्ने बताइरहेको बेला कांग्रेस एक दिन'रेस्ट'मा बसेको हो ।

विहीबार उपसभापति धनराज गुरुङ, दुई महामन्त्री र चार महामन्त्रीले धारणा राख्दा कांग्रेस केन्द्रीय समिति तनावपूर्ण बनेको थियो । महामन्त्री गगन थापा र विश्वप्रकाश शर्माले विशेष महाधिवेशन गर्नुपर्नेमा जोड दिए । महामन्त्री शर्माले पुस १४ गते नै महाधिवेशन गर्नुपर्नेमा जोड दिँदा गगनले भने निर्णयितको सम्भावना बन्द भइसकेको तर्क अघि सारे । 'पुस १६ मा नियमित महाधिवेशन गर्न अब ब्याइन्, सकिन्न भन्ने निष्कर्ष निकाल्ने हो भने दोस्रो विकल्प- ५४ प्रतिशत महाधिवेशन प्रतिनिधिले हस्ताक्षर गरेर विधानको १७(२) बमोजिम माग गरे अनुरूप मंसिरभित्र विशेष महाधिवेशन आयोजना गर्ने,' शर्माले भने । विशेष महाधिवेशनका

पुस १६ मा नियमित महाधिवेशन गर्न अब ब्याइन्, सकिन्न भन्ने निष्कर्ष निकाल्ने हो भने दोस्रो विकल्प- ५४ प्रतिशत महाधिवेशन प्रतिनिधिले हस्ताक्षर गरेर विधानको १७(२) बमोजिम माग गरे अनुरूप मंसिरभित्र विशेष महाधिवेशन आयोजना गर्ने

■ विश्वप्रकाश शर्मा
महामन्त्री

मैले नियमित अधिवेशन गर्न सकिन्छ भने तपाईंहरू सबैले सदस्यताका कारण देखाएर पन्छिनुभयो । अब म के निष्कर्षमा पुगे भने अब निर्वाचनअधि नियमित अधिवेशनको च्याप्टर क्लोज गरौ । अब एउटैमात्र विकल्प छ, मंसिर २७ र २८ गते विशेष अधिवेशन गरौ

■ गगन थापा
महामन्त्री

लागि हस्ताक्षर गरेका ५४ प्रतिशत महाधिवेशन प्रतिनिधिको अनादर गर्ने छुट कसैलाई नभएको शर्माको भनाइ थियो । महामन्त्री थापाले भने नियमित महाधिवेशनको अध्यय बन्द भएकोले अब विशेष महाधिवेशन गर्नुपर्नेमा जोड दिए । आफूले सबैलाई हात जोड्दै नियमित महाधिवेशन गरौ भने पनि नमानेपछि यो निष्कर्षमा पुगेको उनको भनाइ थियो । 'मैले

नियमित अधिवेशन गर्न सकिन्छ भने तपाईंहरू सबैले सदस्यताका कारण देखाएर पन्छिनुभयो । अब म के निष्कर्षमा पुगे भने अब निर्वाचनअधि नियमित अधिवेशनको च्याप्टर क्लोज गरौ । अब एउटैमात्र विकल्प छ, मंसिर २७ र २८ गते विशेष अधिवेशन गरौ,' थापाले भने । जबकि कात्तिक १८ गते पुस १६ देखि १९ सम्म गर्ने गरी १५ औं महाधिवेशनको कार्यतालिका पेश गरेका थिए ।

विरोधमा सहमहामन्त्रीहरू

महामन्त्रीहरूले विशेष महाधिवेशनमा जोड दिँदा सहमहामन्त्रीहरूले भने विशेष महाधिवेशले कांग्रेसमा फुट ल्याउने चेतावनी दिए । सहमहामन्त्री भीष्मराज आइडेम्बेले नियमित महाधिवेशनकै निर्णय केन्द्रीय समितिले गर्नुपर्नेमा जोड दिए । 'म के चाहन्छु भन्दा हरेक कुरा केन्द्रीय समितिबाट टुंगो लागोस् । विशेष अधिवेशन पनि केन्द्रीय समितिबाट टुंगो लागेर जाओस्,' आइडेम्बेले भने, 'अभै म विशेष महाधिवेशन हुँदै नहोस् भन्ने चाहना राख्ने मानिस हो ।'

विशेष महाधिवेशनका लागि हस्ताक्षर रजूसम्म पुग्दा पार्टी फुटसम्म जान सकिने उनले बताए । अर्का सहमहामन्त्री किशोरसिंह राठौरले महामन्त्रीहरूको भनाइ सुन्दा रिस पनि उठ्ने माया पनि लाग्ने धारणा राखे । 'महामन्त्रीजस्तो भएको मान्छेले के बोल्नुभएको हेर्दा माया लाग्छ कुरा सुन्दा रिस उठ्छ, मेरो भाइ हो,' उनले भने, 'गगनजीहरू बढी पपुलर कुरा गर्नुहुन्छ ।' अर्का सहमहामन्त्री उमाकान्त चौधरीले महामन्त्री थापाले विशेष महाधिवेशन गर्न खोजेर जनतालाई चिरा पार्ने काम गरेको आरोप लगाए ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

सम्पत्ति विवरण बुझाउन आनाकानी गर्दै मन्त्रीहरू

केही मन्त्रीले सम्पत्ति विवरण बुझाउन बाँकी नै छ । प्रधानमन्त्रीज्यू र पाँच जना मन्त्रीज्यूको सम्पत्ति विवरण आइसक्यो । बाँकी मन्त्रीहरूको पनि आएपछि मन्त्रिपरिषद् बैठकले गर्ने निर्णयका आधारमा उहाँहरूको सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक हुन्छ

हेमराज अर्याल
प्रवक्ता, प्रधानमन्त्री तथा
मन्त्रिपरिषद् कार्यालय

■ जेबी योञ्जन

काठमाडौं- भ्रष्टाचार नियन्त्रणसँगै सुशासन र पारदर्शीता कायम गर्नुपर्ने मुख्य कार्यभार बोकेको वर्तमान सरकारका प्रधानमन्त्री सुशीला कार्की र मन्त्रीहरूले सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गर्न आनाकानी गरिरहेका छन् ।

प्रधानमन्त्री कार्की र केही मन्त्रीहरू पदमा बहाल भएको ६० दिन बितिसक्यो । यसबीचमा उनीहरूले सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्छ्यो । तर, गरेका छैनन् ।

भ्रष्टाचार निवारण ऐन २०५९ र अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन २०४८ अनुसार सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्छ । सार्वजनिक संस्थाको कुनै पदमा बहाल रहेका व्यक्तिले पद धारण गरेको मितिले ६० दिनभित्र आफ्नो र आफ्नो परिवारको नाममा रहेको सम्पत्तिको स्रोत वा निस्सासहितको अद्यावधिक विवरण भ्रष्टाचार निवारण सार्वजनिक गर्नुपर्ने प्रावधान भ्रष्टाचार निवारण ऐनको दफा ५० मा छ । यस्तै किसिमको व्यवस्था अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐनमा पनि छ ।

२०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तनपछि, प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरूले

यी दुई ऐनमा टेकेर सम्पत्ति विवरण बुझाउने परम्परा सुरु भएको अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका पूर्वप्रमुख आयुक्त सूर्यनाथ उपाध्याय बताउँछन् । उपाध्यायका अनुसार यो राजनीतिक भ्रष्टाचार नियन्त्रणको एउटा उपाय हो । सुशासन र पारदर्शीता कायम गर्ने प्रयत्न हो । जनतासामु पारदर्शी हुनु पनि हो ।

तर, रहस्यमयी ढंगले कार्की र उनी नेतृत्वको वर्तमान नागरिक सरकारका मन्त्रीहरू कसैको सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक भएको छैन । यसले कार्की सरकारको भ्रष्टाचार नियन्त्रण, सुशासन र पारदर्शीता कायम गर्ने प्रतिबद्धतामा आशंका उत्पन्न भएको छ । प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका प्रवक्ता हेमराज अर्यालका अनुसार प्रधानमन्त्री कार्की र पाँच जना मन्त्रीले सम्पत्ति विवरण बुझाइसकेका छन् । तर, केही मन्त्रीले बुझाउन बाँकी रहेको र बुझाएपछि मन्त्रिपरिषद्ले गर्ने निर्णयका आधारमा सार्वजनिक गरिने प्रभावलाई बताए ।

'केही मन्त्रीले सम्पत्ति विवरण

बुझाउन बाँकी नै छ । प्रधानमन्त्रीज्यू र पाँच जना मन्त्रीज्यूको सम्पत्ति विवरण आइसक्यो । बाँकी मन्त्रीहरूको पनि आएपछि मन्त्रिपरिषद् बैठकले गर्ने निर्णयका आधारमा उहाँहरूको सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक हुन्छ,' अर्यालले भने ।

सम्पत्ति विवरण बुझाउनेमा प्रधानमन्त्री कार्कीसँगै अर्थ र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासनमन्त्री रामेश्वर खनाल र गृहमन्त्री ओमप्रकाश अर्याल छन् । उद्योग, कानून र भूमि व्यवस्था मन्त्रालय सम्हाल्दै आएका मन्त्री अनिलकुमार सिन्हा र शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधिमन्त्री डा. महावीर पुन तथा युवा तथा खेलकुदमन्त्री बब्लु गुप्ताले सम्पत्ति विवरण बुझाएका छन् । प्रवक्ता अर्याल पहिलो चरणमै मन्त्री भएकाहरूमध्ये सम्पत्ति विवरण नबुझाउने ऊर्जामन्त्री कुलमान धिसिङ छन् । सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री जगदीश खरेल, कृषि तथा पशुपक्षीमन्त्री डा. मदन परियार र स्वास्थ्य तथा जनसंख्यामन्त्री डा. सुधा गौतमले पनि सम्पत्ति विवरण बुझाएका छैनन् ।

► प्रधानमन्त्री सुशीला कार्की, अर्थमन्त्री रामेश्वर खनाल, गृहमन्त्री ओमप्रकाश अर्याल, शिक्षामन्त्री महावीर पुन, उद्योगमन्त्री अनिलकुमार सिन्हा र खेलकुदमन्त्री बब्लु गुप्ताले सम्पत्ति विवरण बुझाए तर सार्वजनिक गर्न बाँकी

► ऊर्जामन्त्री कुलमान धिसिङ, सञ्चारमन्त्री जगदीश खरेल, कृषिमन्त्री डा. मदन परियार र स्वास्थ्यमन्त्री डा. सुधा गौतमले त सम्पत्ति विवरण बुझाउने बाँकी

भ्रष्टाचारविरुद्ध विश्वव्यापी रूपमा सक्रिय संगठन ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेसनलका नेपाल प्रमुख मदनकृष्ण शर्मा भन्छन्, 'अहिलेको सरकारको मुख्य कार्यदेश भनेकै सुशासन हो । त्यसो हुनाले बिना दबाव सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्छ्यो । त्यसमा चुक्नु दुःखद हो । जबकि, हालसम्मका भ्रष्टाचारकाण्डको जाँचबुझ गरेर टुंगो लगाउनुपर्ने अभिभारा पनि यो सरकारसँग छ ।'

विगतमा मन्त्रिपरिषद्को बैठकबाट निर्णय गरेर प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरूको सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गरिन्थ्यो । यसपटक भने त्यसो नगरिएको हो । २०४८ पछि गठित गिरिजाप्रसाद कोइराला सरकारका मन्त्रीहरूले पहिलोपटक सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गरेका थिए ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

श्रममा विभागीय मन्त्री नहुँदा बढ्दै वैदेशिक रोजगारीका समस्या

■ मगता थापा

काठमाडौं- श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले विगत दुई महिनायता विभागीय मन्त्री पाएको छैन । रেমिट्यान्स अर्थतन्त्रको प्रमुख अंग बनेको यो समयमा मन्त्रालयले विभागीय नेतृत्व नपाउँदा वैदेशिक रोजगारीका समस्या बढ्न थालेका छन् ।

यसले श्रमिक तथा व्यवसायी मारमा पर्न थालेको वैदेशिक रोजगार व्यवसायी बताउँछन् । गत भदौ २३ र २४ को जेन-जी आन्दोलनपछि प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीले नै श्रम मन्त्रालयले जिम्मेवारी सम्हालिरेहेकी छन् । अरु मन्त्रालयमा सम्बन्धित विषयका विज्ञ मन्त्री हुँदा श्रममा पनि पनि सम्बन्धित क्षेत्र वृक्षका व्यक्ति आउने आशमा व्यवसायी थिए ।

श्रमले सम्बन्धित क्षेत्रको ज्ञान भएको नेतृत्व नपाउँदा विभिन्न श्रम गन्तव्य मुलुकमा देखिएको समस्या जटिल बन्दै गएको नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघका सचिव कुन्जराजोर्ज डिमदोडले बताए । 'जिट्को नवीकरण लामो समयदेखि भएको छैन । अहिले खोजेज नै गर्ने भन्ने तयारी भइरहेको छ । मन्त्री भएको भए छिटो हुन्थ्यो कि भन्ने

► जेन-जी आन्दोलनपछि बनेको अन्तरिम सरकारका प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीले नै श्रम मन्त्रालयले जिम्मेवारी सम्हालिरेहेकी छन्

► विभागीय मन्त्री नहुँदा समस्याहरू समाधानमा ढिलाई भइरहेको छ भने प्रधानमन्त्री कार्कीले हो,' डिमदोडले भने, 'कुवेतमा गएका झाइभरको लाइसेन्स दुई महिनासम्म भेरिफाइ नभएको अवस्थामा अहिले बल्ल काम सुरु भयो भन्ने आएको छ ।' यस्ता विषय हेर्दा साना देखिए पनि

मन्त्रालयका लागि समय निकाल्न सकिरहेका छैनन्

► विगतका सरकारले श्रम मन्त्रालयलाई न्यून प्राथमिकतामा राखेको अवस्थामा अहिलेको सरकारले पनि त्यही नियति दोहो-याएको व्यवसायीहरूको आरोप छ

कामदार प्रत्यक्ष मारमा परिरहेको उनले बताए । यतिमात्र हैन भिजिट भिजाको नाममा घरेलु कामदार महिला कामदार विदेशिरहेको अवस्थामा कुनै निकायले नियमन गरेको छैन । नेपालीहरूको प्रमुख

श्रम गन्तव्य संयुक्त अवर इमिरेट्स (यूएई)मा विभिन्न समस्याका कारण श्रमिक मारमा परिरहेको डिमदोडले बताए । 'यूएई जाने पाँच सय भन्दा बढी श्रमिक कलिट भिजा आएर रोकिएर बसेका छन् । उनीहरूलाई हुँदैन भनेर फर्काउन पनि सकेएको छैन । उनीहरू भइहाल्छ कि भनेर पर्खिएर बसेका छन्,' डिमदोडले भने, 'त्यस्तै यूएईमा रोजगारी खुलाउने पहल आजसम्म भएको छैन । यूएई नखुल्दा समग्र नेपाली कामदारको छवीमाथि नै प्रश्न उठिरहेको छ ।' एकातिर श्रमिक प्रत्यक्ष मारमा परेको अवस्थामा व्यवसायीलाई पनि समस्या परेको उनको भनाइ छ ।

समस्या बढ्दा छैन सुल्झाउने नेतृत्व

मन्त्रालयमा सम्बोधन गर्नुपर्ने समस्याको चाड लागिरहँदा कामको चाप भने घट्दै गएको कर्मचारीहरू बताउँछन् । विभागीय मन्त्री हुँदा समस्या समाधानका लागि तुरुन्तै एक्सन लिने काम हुन्थ्यो । 'मन्त्री हुँदा नर्यानाँ इस्सु सिधै आउँथ्यो । यसलाई सम्बोधन गरिहाल्न चटारो पर्यो ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

मधेश प्रदेशका सभामुख मण्डलले हटाए पाँच सांसद

काठमाडौं- नेपाली कांग्रेससहित सात दलले मधेश प्रदेशसभाका सभामुख रामचन्द्र मण्डलविरुद्ध अविश्वासको प्रस्ताव दर्ता गराएका छन् । विहीबार मधेश प्रदेशसभा सचिवालयमा सभामुख मण्डलविरुद्ध सात राजनीतिक दलले अविश्वासको प्रस्ताव दर्ता गराएका हुन् ।

नेपाली कांग्रेस, जसपा नेपाल, जनमत पार्टी, नेकपा (माओवादी केन्द्र), एकीकृत समाजवादी, लोकतान्त्रिक समाजवादी नेपाल र नागरिक उन्मुक्ति पार्टीले ६४ सांसदको हस्ताक्षरसहित प्रस्ताव दर्ता गराएको छ । प्रदेशसभामा १०७ सदस्य रहेको छ । अहिले तीन जना सांसद निलम्बनमा छन् । अविश्वासको प्रस्ताव दर्ता भएपछि सभामुखले पाँच सांसदलाई पदमुक्त गरेका छन् । लगातार १० पटक प्रदेशसभा बैठकमा अनुपस्थित भएको भन्दै सभामुख मण्डलले जनता समाजवादी पार्टी (जसपा)का चार र नागरिक उन्मुक्तिका एक जनालाई पदमुक्त गरिएको सूचना जारी गरेका हुन् ।

जसपाका सांसद मनिष कुमार सुमन, सप्तरी, संजय कुमार यादव, सिंहासन सा कलवार र सारदा संकर प्रसाद कलवार तथा नागरिक उन्मुक्ति पार्टीकी सांसद

जसपाका सांसद मनिष कुमार सुमन, सप्तरी, संजय कुमार यादव, सिंहासन सा कलवार र सारदा संकर प्रसाद कलवार तथा नागरिक उन्मुक्ति पार्टीकी सांसद उर्मिला देवी सिंहमाथि कारबाही भएको हो

उर्मिला देवी सिंहमाथि कारबाही भएको हो । 'संविधानमा मधेश प्रदेश सभा बैठकको अभिलेख अनुसार नेपालको संविधानको धारा १८० यो बमोजिम प्रदेश सभामा लगातार १० (दश) वटा बैठकमा अनुपस्थित रहेका तपशिलमा उल्लेखित माननीय सदस्यहरू मिति २०८२ कात्तिक २७ गते देखि प्रदेश सभा सदस्यबाट पद मुक्त भएको हुँदा निजहरू प्रदेश सभा सदस्यहरूको स्थान रिक्त भएको

बेहोरा प्रदेश सभा कार्य सञ्चालन नियमावली, २०७५ को नियम १८५ बमोजिम सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ' सूचनामा उल्लेख छ । माओवादी केन्द्रका दलका नेता भरत प्रसाद साहका अनुसार प्रदेश सभा सदस्यहरूलाई सभामुख मण्डलले हातपात गरेको आरोपसमेत लगाए ।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

‘भयरहित वातावरणमा निर्वाचन सम्पन्न गर्नु सरकारको प्राथमिक दायित्व’

काठमाडौं (प्रस)- गृहमन्त्री ओमप्रकाश अर्यालले तोकिएको समयमा निर्वाचन सम्पन्न गरी जनताबाट निर्वाचित प्रतिनिधिलाई सत्ता सुम्पन सरकार आतुर रहेको बताएका छन् । राष्ट्रिय सभाअन्तर्गतको संघीयता सबलीकरण तथा राष्ट्रिय सरोकार समितिको विहीवारको बैठकमा ‘शान्ति सुरक्षा र आगामी निर्वाचनको तयारी’ बारे धारणा राख्दै उनले आगामी फागुन २९ मा निर्वाचन सम्पन्न गर्नु वर्तमान सरकारको प्राथमिक जिम्मेवारी भएको बताए ।

गृहमन्त्री अर्यालले भने, ‘स्वच्छ, निष्पक्ष र भयरहित वातावरणमा निर्वाचन सम्पन्न राजनीतिक दल, सरोकारवाला र कूटनीतिक नियोगका प्रमुखलगायतसँग छलफल एवं परामर्श गरिएको छ ।’ मुलुकमा शान्ति सुरक्षा र अमनचयन कायम गराउन सबै सुरक्षा निकायको समन्वयमा संयुक्त सुरक्षा गस्ती सुरु गरिएको उनको भनाइ छ ।

निर्वाचन सुरक्षा योजना तयार गर्न गृह मन्त्रालयका सहसचिवको संयोजकत्वमा सबै सुरक्षा निकायका प्रतिनिधि रहेको कार्यदल गठन भएको जानकारी दिँदै गृहमन्त्रीले कार्यदलले पेस गरेको प्रतिवेदनलाई केन्द्रीय

सुरक्षा समितिबाट स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने बताए ।

गृहमन्त्री अर्यालले विदेशमा रहेका नेपालीलाई समेत मतदाधिकारको अधिकार प्रदान गर्ने सम्बन्धमा कानून संशोधनको गृहकार्य अगाडि बढेको स्पष्ट पारे । ‘युवा पुस्तालाई मतदानको अवसर प्रदान गर्न मतदाता नामावली ऐन २०७३ लाई संशोधन गरिएको छ,’ उनले भने, ‘यसबाट दुई लाखभन्दा बढी मतदाता थप भएका छन् ।’

निर्वाचनका लागि सुरक्षा निकायका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत र साधनको कतिपय व्यवस्थापन भइसकेको र कतिपय व्यवस्थापन हुने क्रममा रहेको गृहमन्त्रीको भनाइ छ । ‘फरार कैदीबन्दी र लुटिएका हतियारलाई प्रमुख सुरक्षा चुनौतीको रूपमा लिई सरकार गम्भीरतापूर्वक अघि बढेको छ,’ उनले भने, ‘सम्पूर्ण चुनौतीलाई परास्त गरी स्वच्छ, निष्पक्ष र भयरहित वातावरणमा निर्वाचन सम्पन्न हुनेमा सरकार विश्वस्त छ ।’

वर्तमान सरकारसँग देश र आमजनताको उच्च अपेक्षा रहेको जनाउँदै गृहमन्त्रीले छोटो अवधिको बावजुद जनताका आकांक्षालाई कानूनको परिधिभित्र रही अधिकतम हासिल गर्न प्रयासरत रहने प्रतिवद्धता व्यक्त

गरे, ‘हामीलाई असफल हुने छुट नभएको हुँदा सबैबाट आगामी दिनमा हालको जस्तै साथ र सहयोग रहने सुरमा विश्वस्त छौं,’ उनले भने ।

भयरहित वातावरणमा निर्वाचन हुने सुनिश्चिता गर्न निर्देशन

राष्ट्रिय सभाअन्तर्गतको संघीयता सबलीकरण तथा राष्ट्रिय सरोकार समितिले आसन्न प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन स्वच्छ, निष्पक्ष र शान्तिपूर्ण वातावरणमा हुने सुनिश्चितता गर्न सरकारलाई निर्देशन दिएको छ । समितिका सभापति सोनामगेल्जेन शेर्पाका अनुसार समितिको विहीवार बसेको बैठकले प्रहरीको मनोबल उच्च बनाउँदै जेन-जी आन्दोलनका क्रममा लुटिएका हातहतियार फिर्ता गर्न र फरार कैदीलाई कानुनी दायरामा ल्याउन निर्देशन दिएको हो ।

समितिले आसन्न प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचनको तयारी र सुरक्षा अवस्थाबारे गृहमन्त्री अर्यालसँग छलफल गरेको हो । छलफलमा समितिका सदस्यहरूले निर्धारित मितिमै निर्वाचन सम्पन्न गर्नुपर्ने, प्रहरीको मनोबल बढाउनुपर्ने, मुलुकमा शान्ति सुरक्षा र अमनचयन कायम गर्नुपर्नेमा जोड दिए ।

जेन-जी आन्दोलनको आवनाअनुरूप सेवा प्रवाह गर्न प्रधानमन्त्रीको निर्देशन

काठमाडौं (प्रस)- प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीले जेन-जी आन्दोलनको भावना र मर्मअनुसार जनआकांक्षाअनुरूप सेवाप्रवाह गर्न निर्देशन दिएकी छन् ।

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र अन्तर्गतका निकायको चालु आवमा सञ्चालित कार्यक्रमको प्रथम त्रैमासिक प्रगति समीक्षा तथा मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिको बैठकमा प्रधानमन्त्री कार्कीले उच्च मनोबलका साथ निर्धारित लक्ष्य हासिल गर्नेगरी कार्यसम्पादन गर्न निर्देशन दिएकी हुन् ।

उनले जेन-जी आन्दोलनका क्रममा भएका तोडफोड र

आगजनीबाट मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको क्षतिसहित अन्य भौतिक सम्पत्तिलगायत सम्पूर्ण क्षतिको विवरण यथाशक्य छिटो अद्यावधिक गर्न सम्बद्ध अधिकारीलाई निर्देशन दिइन् ।

यसैगरी अन्य निकायमा भएका क्षतिको एकीकृत विवरणको प्रतिवेदन तयार गर्न उनले निर्देशन दिएका प्रधानमन्त्रीको सचिवालयले जनाएको छ ।

प्रधानमन्त्री कार्कीले विद्युतीय खरिद प्रणाली सार्वजनिक निकायको खरिद प्रक्रियासँग जोडिएको संबन्धेशील विषय भएकाले त्यसको स्तरोन्नतिका लागि आवश्यक पर्ने उपकरण खरिदको काम निर्धारित समयमै पूरा गरिसक्नुपर्ने बताइन् ।

उनले ‘गे लिस्ट’बाट नेपाललाई बाहिर निकाल्न नियमनकारी, अनुसन्धानकारी तथा अन्य सम्बद्ध निकायबाट सम्पादन भएका काम कारवाहीको मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले आवश्यक सहजीकरण, समन्वय एवं अनुगमन गर्नुपर्ने धारणा व्यक्त गरिन् ।

‘सुशासनयुक्त र भ्रष्टाचार मुक्त राष्ट्र निर्माणप्रति वर्तमान सरकार प्रतिवद्ध रहेको छ, सार्वजनिक निकायबाट सम्पादन भएका काम कारवाही निष्पक्ष, स्वच्छ, सहज र सेवाग्राहीमैत्री भए-नभएको सुक्ष्म निगरानी तथा अनुगमन गर्न राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रले थप पहल गर्नुपर्छ,’ प्रधानमन्त्री कार्कीले भनिन् ।

Gandaki Province Government

Ministry of Physical Infrastructure Development & Transport Management

Infrastructure Development Office

Kusma, Parbat

Invitation for Bids

Date of publication: Friday, November 14, 2025

Infrastructure Development Office, Parbat invites online bids only under e-procurement system from eligible bidders for the construction of **Projects mentioned below** under National Competitive Bidding. All other information and Bid Document can be downloaded from PPMO’s Website www.bolpatra.gov.np/egp. All eligible bidders are requested to submit E-Bid only as per instructions within the mentioned period.

S. N.	Works Descriptions	Contract ID	Estimated Amount NRs. (With PS & VAT)	Bid Document Fee	Bid Security Amount NRs.
1	Upgrading of Jamaldhari - Aahaldanda - Marangsing - Durlung Road, Kushma-8, Chuwa, Parbat	IDO/PAR/NCB/W/01/082-83	NRs. 97,46,178.87	NRs. 3000.00	NRs. 2,50,000.00
2	Upgrading of Naachne-Gaune Dil to Saalghari - Sima - Marangsing Road, Kushma -8, Parbat	IDO/PAR/NCB/W/02/082-83	NRs. 97,44,985.59	NRs. 3000.00	NRs. 2,50,000.00
3	Construction of Kaajikhor - Gumba - Dhurvala to Neta Road, Kushma -14, Parbat	IDO/PAR/NCB/W/03/082-83	NRs. 48,71,973.53	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
4	Upgrading of Maaitekhoriya - Charipaani - Sima - Dilaghar - Kaاونle Road, Kushma -11, Parbat	IDO/PAR/NCB/W/04/082-83	NRs. 48,72,389.52	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
5	Bhagawati Mandir - Paalepakha Road, Kushma -7	IDO/PAR/NCB/W/05/082-83	NRs. 48,72,239.48	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
6	Upgrading of Gangate - Kaarbaare - Dandakharka - Aarthar Road and Ambot Chowk to Gangate Chowk Road, Kushma -14 and Kushma -11, Parbat	IDO/PAR/NCB/W/06/082-83	NRs. 48,72,855.57	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
7	Combined Package for the Construction of Durlung - Phapre - Patale Road, Kushma-3 / Samikot - Baajhkhet - Deuralikharka Road, Kushma -2 and Swamikot - Baajhakhet - Bodswara Road, Kushma -2 / Paudel - Shera Chowk - Pulami Chautara - Rohote Road, Kushma -2	IDO/PAR/NCB/W/07/082-83	NRs. 97,45,887.18	NRs. 3000.00	NRs. 2,50,000.00
8	Combined Package for the construction of Jhapripokhari - Saanopakha to Ward Office Road, Modi -5, Bajhung / Kharibot - Darimbob - Bhattebaari Road, Kushma -1 and Kharibot - Darimbob - Bhatebari Road / Limithana - Manika - Nayabasti Road, Phalewas -7	IDO/PAR/NCB/W/08/082-83	NRs. 97,45,367.70	NRs. 3000.00	NRs. 2,50,000.00
9	Upgrading of Lamakhet -Armana Sadak, Phalewas-4 / Khopiko Thulodhunga dekhi Swasthe Chauki Hudai Sirubari Lamaya Khola Pakki Pool samma Sadak , Phalewas-9	IDO/PAR/NCB/W/09/082-83	NRs. 48,59,825.68	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
10	Maintenance of Dobilla Phalewas Sadak, Ku.Na.Pa. & Pha.Na.Pa.	IDO/PAR/NCB/W/10/082-83	NRs. 48,69,469.74	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
11	Upgrading of Tallo Khuma Machkatera Bagale Arjunchaupari Sadak, Phalewas-2/9	IDO/PAR/NCB/W/11/082-83	NRs. 48,69,007.76	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
12	Upgrading of Archale Khalte Pokharadhara Chandandada Salyandhara Gantari lunkhu Sadak, Phalewas-8	IDO/PAR/NCB/W/12/082-83	NRs. 48,69,864.42	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
13	Upgrading of Shaidchowk Ramche Swara Bhalpokhara Chuchun Deurali Sadak,Phalewas-3 / Kalakhola Kaule Ward Karlaya Bangara Sadak, Phalewas-9	IDO/PAR/NCB/W/13/082-83	NRs. 48,66,175.02	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
14	Upgrading of Phedi Chauke Melpokhari Sadak, Phalewas-2/Bhaluakhola Katuwa Bagar Sadak, Phalewas-4/5	IDO/PAR/NCB/W/14/082-83	NRs. 48,59,793.79	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
15	Upgrading of Phapre Khanara Dhaiyara Sadak, Phalewas-2 / Pokharachaur Healthpost Hudai Chuchun Deurali Rugdi Tatopani Sadak, Phalewas-3/4	IDO/PAR/NCB/W/15/082-83	NRs. 48,67,888.22	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
16	Construction/Upgrading of Bajramara Devi Mandir Bayale Bazzar, Phalewas-9/Lamachilaune Pahire Sadak, Phalewas-2/Bajramara Mandirdekhi Jasukharka Batyani Sadak, Phalewas-9	IDO/PAR/NCB/W/16/082-83	NRs. 48,70,380.22	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
17	Upgrading of Pitheadada Lamshalthar Saradikhola Chitre Sadak, Modi-8/Darak Regmithowk Lamshalthar Chitre Sadak, Modi-8	IDO/PAR/NCB/W/17/082-83	NRs. 48,73,109.47	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
18	Combined Package for Upgrading of Dadar Zero dekhi Adherikhola Ward Office, Bihadi-5/Wahaki Bhanjyang Khalta Rammandir Choniyadada, Bihadi-4/Dadar Khorpokhara Hudai Ward Karyalaya Samma Sadak, Bihadi-5	IDO/PAR/NCB/W/18/082-83	NRs. 97,45,891.68	NRs. 3000.00	NRs. 2,50,000.00
19	Upgrading of Bhorle Gyami Kapre Dansing Sadak, Payaun-7/Galchina Dharampani Payaunkot Sadak, Payaun/Saraukhola Sadane Sitle Balakot Sadak Payaun-6	IDO/PAR/NCB/W/19/082-83	NRs. 48,73,217.37	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
20	Upgrading of Pakhapani Wardkaryalaya Bhandarithar Purnagaun Timure Lamtung, Mahashila-4/Bhoksing Sarbudanda Kolakhark Sadak, Mahashila-2	IDO/PAR/NCB/W/20/082-83	NRs. 48,72,877.22	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
21	Upgrading of Sarthan Bhujunge Lamtung Sadak, Mahashila-4	IDO/PAR/NCB/W/21/082-83	NRs. 48,73,063.86	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
22	Upgrading Kuwartole Kharibot Thana Sadak, Modi-6	IDO/PAR/NCB/W/22/082-83	NRs. 48,73,861.72	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00
23	Upgrading of Hatiya Melpokhari Maidan Sadak, Phalewas-2/Shankarpokari Maidan Melpokhari Hatiya Sadak, Phalewas -3/2/Lunkhu Bandre Shera Sadak, mahashila-5/Lunkhu Deurali Bazzar Sadak, Mahashila-5	IDO/PAR/NCB/W/23/082-83	NRs. 48,73,397.57	NRs. 3000.00	NRs. 1,25,000.00

Submission Deadline: 2025-12-14 AD (2082-08-28 BS) 12:00 PM

Bid Opening Date: 2025-12-14 AD (2082-08-28 BS) 1:00 PM

Bid Document Fee: NRs.3,000

Information to deposit the cost of bidding document in Bank:

Name of Office: Infrastructure Development Office, Parbat

Office Account No.: 27302000001001000001

Name of Bank: Nepal Bank Limited, Kushma

Office Code No. 3370142014

Rajaswa Shirshak No. 14229

For Office Chief

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

शक्तिलाई पुज्ने

आयोगको चाला

भदौ २३ र २४ गतेको घटनालाई छानबिन गर्न गठन गरेको उच्चस्तरीय जाँचबुझ आयोगले निवर्तमान आइजिपी चन्द्रकुबेर खापुडलाई स्थानहद तोकेको छ । विदेश भ्रमणमा रोक लगाउने गरी खापुडलाई उपत्यका बाहिर जानसमेत आयोगको स्वीकृत लिनुपर्ने गरी पत्राचार गरिएको छ ।

आयोगले यसअघि खापुडसँग पटकपटक बयान लिएको थियो । बुधबार रातिबाट अवकाशमा गएसँगै खापुडलाई आयोगले स्थानहद तोकेको हो । ७० दिनका लागि आइजिपी भएका उनको पालामा जेनजी विद्रोहको क्रममा दुई दिनमै ७६ जनाको ज्यान गयो । ४२ जना सहिद भयो । यो विद्रोहमा युवाहरूमाथि प्रहरीले दमन गरेको आरोप उनीमाथि लाग्यो । त्यो भदौ २३ को कुरा थियो । भदौ २४ मा घटनाले अर्को रूप लियो । प्रहरीमाथि कुटपिट भयो । कुटपिटका क्रममा प्रहरीको मृत्यु भयो र चौकीहरू जलाइए । कैदीहरू कारागारबाट भागे भने हतियारहरूसमेत खोसिए । यसो हुँदा समाजमा एकप्रकारको त्रास फैलियो भने प्रहरीको नुर गिन्थ्यो । समाजमा प्रहरीकै कारण शान्तिसुरक्षा कायम हुन्छ भने प्रहरीलाई नै धेरैले भरोसा पनि गर्छन् ।

भदौ २४ को घटनापछि मनोबल गिर्दा प्रहरी कार्यक्षेत्रमा फर्कन सकेनन् । सडकमा ट्राफिक प्रहरी देखिँदैनथियो भने सामुदायिक बिटहरूमा पनि प्रहरी जान मान्दैनथे । यस्तो अवस्थामा प्रहरीलाई मनोबल आवश्यक थियो । यसरी गिरेको मनोबल उठाउन आइजिपी खापुडले हिम्मतिले प्रयास गरे । आयोगले खापुडसँग भदौ २३ गते नयाँ बानेश्वरको संसद भवनको फिल्डमा खटेका जवानहरूको विवरण मागेको थियो । जवाफमा खापुडले भनेका थिए – त्यो दिन आइजिपीदेखि जवानसम्म सबै फिल्डमा खटेका थिए । त्यसपछि अठ्ठेरोमा परेको आयोगले खापुडलाई पटकपटक जवाफ माग्यो । खासमा नेतृत्वमा बस्नेहरू जोगिने र फिल्डमा खटिने जवानमाथि भने कारबाही हुने प्रवृत्तिले पनि काम गर्ने मनोबल घट्छ । यही मनोबल उकास्न खापुड आफ्नो संस्थाप्रति जिम्मेवार बनेका हुन् ।

खासमा यो घटनामा त्यतिबेलाका प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली, गृहमन्त्री रमेश लेखक र काठमाडौँ जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी छवि रिजाल दोषी हुन् । उनीहरूलाई बयान लिनुपर्नेमा प्रहरीको एक जिम्मेवार नेतृत्वलाई जवाफ माग्नु युक्तिसंगत देखिन्न । जबकि पदमा हुन्जेल नमस्कार गर्ने र पदबाट हट्ने वित्तिकै मरेको बाघको जुँगा उखेलेजस्तो बहादुरी आयोगले गरेको छ । यो आयोगको सरासर कमजोरी हो । आयोगले ओली, लेखक र रिजाललाई बयान लिएर तुरुन्तै थुनामा लैजाने गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्छ । नभए खापुडलाई जसरी शक्तिबाट हटेपछिमात्र कारबाही हुने गरी तयार पारिएको प्रतिवेदन उही नाममात्रको हुनेछ ।

श्रम सरोकार

सामाजिक सुरक्षा

कोषबाट लिन सकिने लाभ

वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकहरूको जीवन थप सुरक्षित होस् भनेर सामाजिक सुरक्षा कोषमा अनिवार्य आवद्ध हुनुपर्ने प्रावधान लागू गरिएको छ । यसका लागि उनीहरूलाई श्रम स्वीकृति लिँदा नै कोषमा आवद्ध गराइन्छ । बाध्यकारी भएकाले श्रम स्वीकृति लिने सबै कोषमा जोडिन्छन् तर यसका फाइदाहरू थाहा नपाउँदा अधिकांशले कोषमा नियमित रकम जम्मा गर्दैनन् । जसकारण अशक्तता, दुर्घटना, मृत्युजस्ता समस्या आइपुग्दा पाउनुपर्ने सुविधाबाट वञ्चित हुनुपर्ने अवस्था छ । श्रम स्वीकृति लिनेबेलामा मात्र नभई विदेशमा रहेकाहरूले पनि कोषमा आवद्ध हुन सक्छन् ।

के-के छन् फाइदा ?

योगदान रकमबाट उनीहरूले दुर्घटना तथा अशक्तता सुविधा तथा वृद्धावस्था सुरक्षा योजनामा सहभागी हुन पाउँछन् । यदि यस्ता श्रमिकको मृत्यु भएको अवस्थामा आश्रित परिवारलाई पनि कोषले सुविधा उपलब्ध गराउँछ । योगदान रकमको ७.४८ प्रतिशत रकम दुर्घटना तथा अशक्तता सुरक्षा योजना र आश्रित परिवार सुरक्षा योजनामा जम्मा हुन्छ । त्यस्तै वृद्धावस्था सुरक्षा योजनामा १२.८५ प्रतिशत रकम जम्मा हुने व्यवस्था छ ।

यो सुविधा पाउन घटना घटेको मितिभन्दा अघिको १२ महिनामा कम्तीमा नौ महिनाको योगदान रकम कोषमा जम्मा गरेको हुनुपर्ने प्रावधान छ । त्यस्तै, वृद्धावस्था सुरक्षा सुविधा प्राप्त गर्न भने योगदानकर्ताले वैदेशिक रोजगारी अन्त्य गरी नेपाल फर्किएको हुनुपर्छ । कोषमा हरेक महिना न्यूनतम दुई हजार दुई रूपैयाँ जम्मा गर्नुपर्छ । एकैपटक सात महिना वा सोभन्दा बढीको रकम जम्मा गरे १० प्रतिशतसम्म छुट पाइन्छ । वैदेशिक रोजगारीबाट फर्कँदा पनि कोषमा आवद्ध हुनेले विभिन्न सुविधा पाउने व्यवस्था छ ।

नियमित योगदान नगरे के हुन्छ ?

कोषमा नियमित योगदान नभए पाउनुपर्ने सुविधाबाट वञ्चित भइन्छ । कोषअन्तर्गतका विभिन्न योजनामध्ये स्वास्थ्यसम्बन्धी सेवा पाउनका लागि पछिल्लो छ महिनाको रेकर्डमा तीन महिनाको योगदान गरेको भए पुग्छ । तर दुर्घटना, आश्रित परिवार कोषलगायतको सुविधा पाउन प्रत्येक महिना नियमितरूपमा जम्मा गरेको हुनुपर्दछ ।

डा. निराकारमान श्रेष्ठ

नेपालमा हाल स्वास्थ्य

क्षेत्रका लागि कूल राष्ट्रिय बजेटको करिब पाँच प्रतिशत रकममात्र छुट्याउने गरेको पाइन्छ । विश्व स्वास्थ्य संगठनले कूल राष्ट्रिय बजेटको कम्तीमा १० प्रतिशत स्वास्थ्य क्षेत्रलाई छुट्याउनुपर्छ भनी सिफारिस गरेको भएता पनि यो हुन सकेको छैन । त्यसैले कूल राष्ट्रिय बजेटको कम्तीमा १० प्रतिशत स्वास्थ्य क्षेत्रलाई छुट्याउनुको साथै स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्राप्त बजेटमध्ये रोगको भारको अनुपातमा मानसिक स्वास्थ्यलाई रकम छुट्याउनुपर्छ ।

मानसिक स्वास्थ्य सेवा

सुदृढ गर्ने उपाय

नेपालमा आधुनिक मानसिक स्वास्थ्य सेवाको इतिहास धेरै लामो छैन । शताब्दीयौँसम्म मानसिक रोगलाई धार्मिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले हेरिन्थ्यो । उपचारका लागि भारफुक, धामी-भौँत्रीको धार्मिक साधनामा भर पर्नुपर्ने स्थिति थियो । देशमा मानसिक रोगको समस्या बढ्दो रूपमा रहेको छ । मानसिक स्वास्थ्य सेवालाई अझ सुदृढ तथा सशक्त पार्नुपर्ने अति आवश्यक छ । त्यसका लागि धेरै उपायहरू हुन सक्छन्:

मानसिक स्वास्थ्य सेवामा सचेतना बढाउने:

मानसिक रोगप्रति अहिले पनि गाउँदेखि सहरसम्म नै पर्याप्त जनचेतना भएको पाइँदैन । यसप्रतिको अन्धविश्वास, गलत धारणा तथा सामाजिक कलंक प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ । विरामीलाई वर्षौँसम्म बाँधेर राख्ने, ठिंगुरामा राख्ने, कुटपिट गर्ने तथा अरू प्रकारको यातना दिने गरेको पाइन्छ । तसर्थ, मानसिक रोगप्रति सर्वसाधारण, समाजसेवी, योजनाविद्, राजनीतिक कार्यकर्ता तथा अन्य वर्गमा मानसिक रोगप्रति सचेतना ल्याउने, चेतनाको अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले उचित प्रकारको सूचना तथा शिक्षाको प्रचारप्रसार गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्छ ।

पाठ्यक्रममा मानसिक स्वास्थ्य:

निम्न माध्यमिक तथा माध्यमिकस्तरको विद्यालयको पाठ्यक्रममा मानसिक स्वास्थ्यसम्बन्धी चेतना जगाउने, अन्धविश्वास तथा गलत धारणा हटाउने तथा सामाजिक कलंक कम गर्ने खालका उपयुक्त ज्ञान समावेश गर्नका लागि शिक्षा मन्त्रालय तथा अरू सम्बन्धित निकायहरूसँग सहकार्य गर्नुपर्छ ।

मानसिक रोग विषय अध्ययन गर्न आकर्षण बढाउने:

मानसिक रोग विषय पढ्ने र यसप्रति आकर्षित हुनेको संख्या हाल पहिलेको भन्दा बढेको पाइन्छ । तर पनि जनसंख्याको आधारमा हाल मानसिक रोग विशेषज्ञको संख्या ज्यादै न्यून भएकाले राज्यले यसतर्फ ध्यान दिन अति आवश्यक देखिन्छ । चिकित्सकलगायत अरू मानसिक स्वास्थ्य जनशक्ति तयार गर्ने:

मानसिक स्वास्थ्य सेवा भनेको एउटा टिमवर्क हो । यसमा साइक्याट्रिस्ट मुख्य व्यक्ति हुन्छन् भने यस टिममा क्लिनिकल साइकोलोजिस्ट, मनोरोग सामाजिक कार्यकर्ता, मनोरोग नर्स, अकुपेसनल थेरापिस्ट आदि अरू जनशक्ति पनि हुन्छन् । तसर्थ, साइक्याट्रिस्ट जनशक्ति वृद्धि गर्नुका साथै यी अरू जनशक्तिको उत्पादन गर्ने र तिनीहरूका लागि सरकारी क्षेत्रमा र अन्य क्षेत्रमा पनि दरबन्दी बढाउने कार्य गर्नुपर्छ । मानसिक रोग विशेषज्ञले मात्र मुलुकभरका जनतालाई मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न सम्भव नभएकाले मेडिकल अधिकृत, वरिष्ठ मेडिकल अधिकृत, नर्स तथा स्वास्थ्य सहायक तथा अरू पारामेडिक्सलाई मानसिक स्वास्थ्यसम्बन्धी तालिम दिएर उनीहरूबाट आधार भूत मानसिक सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्छ ।

औषधिको उपलब्धता:

मानसिक रोगीहरूले प्रायः लामो समयसम्म औषधि सेवन गर्नुपर्ने हुन्छ । तर मानसिक रोगसम्बन्धी औषधि फार्मेसीहरूमा सजिलै उपलब्ध हुँदैनन् । धेरैजसो विरामीको लामो समयसम्म औषधि किनेर सेवन गर्न पनि सामर्थ्य हुँदैन । सबै तहका स्वास्थ्य संस्थामा मानसिक रोगसम्बन्धी न्यूनतम आवश्यक औषधि उपलब्ध गराउनुको साथै सरकारले निःशुल्क वा एकदमै कम मूल्यमा ती औषधि विरामीलाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्नुपर्छ ।

एकीकृत मानसिक स्वास्थ्य सेवामा जोड:

मानसिक स्वास्थ्य उपचार छुट्टै मानसिक अस्पतालमा गर्नुको साटो साधारण अस्पतालमा

एकीकृतरूपमा गर्नुपर्छ । यसो गर्दा मानसिक रोगप्रतिको सामाजिक कलंक कम हुनुको साथै मानसिक विरामीहरू पनि विनासंकोच अस्पतालमा उपचार गर्न आउँछन् । यतिमात्र नभई मानसिक रोगीको शारीरिक रोग तथा शारीरिक रोगीको मानसिक रोगको उपचार गर्न पनि विरामीलाई र चिकित्सक दुवैलाई सजिलो हुन्छ ।

वार्षिक बजेट बढाउने:

नेपालमा हाल स्वास्थ्य क्षेत्रका लागि कूल राष्ट्रिय बजेटको करिब पाँच प्रतिशत रकममात्र छुट्याउने गरेको पाइन्छ । विश्व स्वास्थ्य संगठनले कूल राष्ट्रिय बजेटको कम्तीमा १० प्रतिशत स्वास्थ्य क्षेत्रलाई छुट्याउनुपर्छ भनी सिफारिस गरेको भएता पनि यो हुन सकेको छैन । त्यसैले कूल राष्ट्रिय बजेटको कम्तीमा १० प्रतिशत स्वास्थ्य क्षेत्रलाई छुट्याउनुको साथै स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्राप्त बजेटमध्ये रोगको भारको अनुपातमा मानसिक स्वास्थ्यलाई रकम छुट्याउनुपर्छ ।

समुदायमा आधारित मानसिक स्वास्थ्य सेवा:

अस्पतालमा आधारित मानसिक स्वास्थ्य सेवालाई भन्दा समुदायमा आधारित मानसिक स्वास्थ्य सेवालाई प्राथमिकता दिनुपर्छ । यसले गर्दा मानसिक विरामीको समयमा नै पहिचान, निदान तथा उपचार हुनुको साथै विरामीले आफ्नो घरनजिकै सजिलोसँग सस्तोमा उपचार सेवा पाउँछन् । यस प्रकारको सेवा उनीहरूलाई सजिलै स्वीकार्य पनि हुन्छ ।

'मानसिक रोग' नभनी रोगको प्रकार नै किटान गर्ने:

'मानसिक रोग'भन्दा सर्वसाधारणले कडा खाले मानसिक रोग तथा पागल वा मानसिक सन्तुलन बिग्रेको मानिस सम्झ्ने गर्छन् । सो बुझाइ गलत भएकोले मानसिक रोग नभनी शारीरिक रोगमा जस्तै कुन प्रकारको मानसिक रोग हो ? सो किटान गर्नुपर्छ ।

धामी, भौँत्री आदिसँग सहकार्य गर्ने र परिचालन गर्ने:

धामी, भौँत्री, माता, फुक्ने, जान्ने आदि नामले चिनिने परम्परागत उपचारक हाफ्रो देशको हरेक ठाउँमा पाइन्छन् । यिनीहरू सजिलै र सस्तोरूपमा जुनसुकै बेला पनि उपलब्ध हुनुका साथै यिनीहरूले समुदायको विश्वास पनि पाएका हुन्छन् । गाउँ-घर तथा अशिक्षित व्यक्तिलगायत सहरी क्षेत्रमा शिक्षित व्यक्तिले पनि यिनीहरूलाई विश्वास गरेको पाइन्छ । उपचारका लागि आउने करिब ८० प्रतिशत विरामीले कुनै न कुनै रूपमा पहिले यी परम्परागत उपचारककहाँ उपचार गरेको पाइन्छ । तसर्थ यिनीहरू समाजका अभिन्न अंग हुन् भन्ने तथ्यलाई मनन गरी यिनीहरूलाई मानसिक रोगसम्बन्धी उचित तालिम दिएर मानसिक विरामीको पहिचान गरी मानसिक स्वास्थ्य केन्द्र तथा मानसिक रोग विशेषज्ञलाई रिफर गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्छ ।

सबैभन्दा तल्लो तहका स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गर्ने:

ग्रामीण स्तरमा रहेर काम गर्ने ग्रामीण स्वास्थ्य कार्यकर्ता, महिला मातृशिशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका आदिलाई मानसिक रोगसम्बन्धी जनचेतना जगाउने, मानसिक रोगसम्बन्धी आधारभूत शिक्षा दिने र आधारभूत मानसिक रोग पहिचान गरी उपचारका लागि प्रेषण गर्न सक्ने तालिम दिनुपर्छ ।

टेलिमेडिसिन तथा टेलिहेल्थ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने:

टेलिमेडिसिन तथा टेलिहेल्थ कार्यक्रमबाट

दुर्गम स्थानमा भएका विरामीलाई नभेट्ने उनीहरू बसेकै स्थानमा मानसिक स्वास्थ्य सेवा दिने कार्य गर्न सकिन्छ । यसबाट दुर्गम स्थानमा काम गर्ने स्वास्थ्यकर्मीलाई मानसिक रोगको निदान तथा उपचार गर्न पनि मद्दत गर्न सकिन्छ । यस प्रकारका सेवा उनीहरूलाई सजिलै स्वीकार्य हुनुका साथै उनीहरू लाभान्वित हुन सक्छन् । त्यस कारण टेलिहेल्थ तथा टेलिमेडिसिन कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखी यसबाट सकेसम्म फाइदा उठाउने व्यवस्था गर्नुपर्छ ।

राष्ट्रिय दुर्व्यसन नियन्त्रण केन्द्र:

दुर्व्यसन भन्नाले प्रायः लागुऔषध दुर्व्यसनलाई मात्र लिने गरेको पाइन्छ । तर यो सोचाइ गलत हो । दुर्व्यसन सामान्यतया दुई प्रकारको हुन्छ । एउटा रासायनिक दुर्व्यसन र अर्को आदतको दुर्व्यसन । रासायनिक दुर्व्यसनमा लागुऔषध दुर्व्यसन, मादक पदार्थ दुर्व्यसन, तमाखु दुर्व्यसन आदि पर्दछन् भने आदती दुर्व्यसनमा जुवा-तास खेल्ने दुर्व्यसन, इन्टरनेट दुर्व्यसन, यौन दुर्व्यसन आदि पर्दछन् । सबैखाले दुर्व्यसन समाजमा बढ्दोरूपमा देखापरे पनि हाम्रो देशमा हालसम्म कुनै त्यस्तो संस्था छैन, जसले समग्रमा विभिन्न प्रकारका दुर्व्यसन नियन्त्रणको काम गर्दछ । लागुऔषध नियन्त्रणका लागि संस्था भएता पनि विभिन्न प्रकारका दुर्व्यसनका क्षेत्रलाई यसले नसमेटेकोले सबैलाई समेट्ने एउटा राष्ट्रिय संस्थाको खाँचो छ ।

मानसिक स्वास्थ्य क्याम्प:

सबै मेडिकल कलेज र स्थानीयसँग सहकार्य एवं समन्वय गरी देशका दुर्गम स्थानमा नियमितरूपमा मानसिक स्वास्थ्य क्याम्प आयोजना गर्नुपर्छ । यसले गर्दा दुर्गम क्षेत्रका विरामीहरू लाभान्वित हुन सक्छन् ।

स्वस्थ जीवनशैली र खानपिनबारे प्रचार-प्रसार:

कतिपय मानसिक रोगहरू अस्वस्थ जीवनशैली तथा अस्वस्थ खानपिनबाट हुने र कतिपय मानसिक रोग लम्बिने तथा चर्किने वा निको भइसकेको मानसिक रोग फेरि बल्किने हुन्छन् । त्यसैले अस्वस्थ जीवनशैली तथा अस्वस्थ खानपिनले मानसिक स्वास्थ्यमा पार्ने नकारात्मक असर, स्वस्थ जीवनशैली र स्वस्थ खानपिनबारे प्रचारप्रसार गरी व्यवहारमा परिवर्तन ल्याउन प्रोत्साहित गर्नुपर्छ ।

छुट्टै मानसिक स्वास्थ्य ऐन ल्याउने:

मानसिक स्वास्थ्य सेवाको प्रवर्द्धन तथा रोकथाम गर्न, मानसिक रोगीहरूको उपचारमा सजिलो पहुँच पुऱ्याउनु, स्तरीय उपचार सेवा प्रदान गर्न, उपचारसँगै तिनीहरूको पुनर्स्थापना तथा परिवार, समाज र समुदायमा पुनः समाहित गर्ने, तिनीहरूको हक, हित र अधिकारको प्रवर्द्धन एवं संरक्षण गर्न अनि सकेसम्म तिनीहरूलाई परिवार तथा समुदायमा नराखी उपचार गर्नका लागि छुट्टै मानसिक स्वास्थ्य ऐन ल्याउन आवश्यकता छ । मानसिक रोगी र यो रोगप्रति समाजमा शताब्दीयौँदेखि व्याप्त रहेको नकारात्मक धारणा, अन्धविश्वास, भेदभावपूर्ण असमान व्यवहार तथा मानसिक रोगप्रति व्याप्त सामाजिक कलंक हटाउनु पनि राज्यको दायित्वभित्र पर्दछ । यसका लागि छुट्टै मानसिक स्वास्थ्य ऐनको आवश्यकता पर्दछ ।

मानसिक स्वास्थ्य महाशाखा:

स्वास्थ्य मन्त्रालय अथवा स्वास्थ्य सेवा विभागमा छुट्टै मानसिक स्वास्थ्य महाशाखाको व्यवस्था हुनुपर्छ । सो मानसिक स्वास्थ्य महाशाखाले वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्नुको साथै मानसिक स्वास्थ्यसम्बन्धी सम्पूर्ण क्रियाकलापको सुपरीवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने आदि काम गर्नुपर्छ । रासस

(नेपाल सरकारका पूर्वस्वास्थ्यसचिव श्रेष्ठ वरष्ठ मनोचिकित्सक हुन्)

पाठक मञ्च

मन्दीको मारमा देशको अर्थतन्त्र

अहिले देश पूरै मन्दीमा डुबेको छ । पछिल्लो समय राष्ट्रिय दैनिक पत्रपत्रिकादेखि साप्ताहिक पत्रिकासम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको धितो लिलामसम्बन्धी सूचना देखिन्छन् । ऋणीले कर्जा नतिरेपछि उसको नाममा भएका घरजग्गा, गाडी, सेयर लिलाम गर्न बैंकले पत्रपत्रिकामा ३५ दिने सूचना निकाल्छ । हरेकजसो पत्रिकामा अहिले त्यस्ता लिलाम सूचना छापिएको हुन्छ । त्यो पनि एउटा बैंक, वित्तीय संस्थाको मात्र नभई पाँचदेखि दर्जनसम्मको । तर, बैंकले यसरी लिलाम गर्ने धितो पनि किन्ने कोही छैनन् । बैंकले उठाउनु छ करोड, धितो बेच्दा आउँछ ५० लाख ।

नेपाल राष्ट्र बैंक हप्तैपिच्छे बैंकबाट तरलता तान्छ । बैंकमा कर्जा माग्न जाने कोही छैन । अर्कोतर्फ, बैंकको ऋण नतिर्न नसकेर एक लाख २५ हजार कालोसूचीमा परिसकेका छन् । अब यो संख्या केही समयमै पाँच लाख पुग्ने

वजारमा व्यापक चर्चा छ । गाडी किन्ने कोही छैनन् । अटो शोरुमहरूले छिमेकी मुलुक भारत र चीनबाट हजारौँ नयाँ गाडी (दुई तथा चार पाग्रे) किनेर ल्याएका छन् । तर, बिन्ती नभएपछि थन्क्याएर राखिएको अवस्था छ । त्यसो त पाँच वर्षअघि करोडौँ भनिएका गाडी अहिले लाखौँमा नबिकेको परिस्थिति छ । घरजग्गा कारोबार पनि ठप्प छ । मालपोत कार्यालय सुनसान देखिन्छन् । दलाल, भूमाफिया, लेखनदासहरू निराश छन् । घरजग्गा कारोबार शून्यवराबर भएपछि, उनीहरूलाई घरखर्च धान्न मुस्किल परेको छ ।

सेयरमा लगानी गर्नेहरू पनि डुबिरहेका छन् । सेयर बैंक, वित्तीय संस्था वा जलविद्युत् कम्पनीहरूले प्रतिकिता १०० रूपैयाँमा निष्काशन गरेका हुन् । तर, दलालहरूले मूल्य बढाइरहेका छन् । र, सोभ्भासाभ्भा जनता डुबाइरहेका छन् ।

व्यापारी तथा व्यवसायीहरू भन्छन्, 'मन्दी आयो, डुबियो ।' निजी संघसंस्था, होटल, रेस्टुरेन्ट, पसल, घरेलु काम गन्नेहरूले छ महिनादेखि वर्षौं भइसक्यो तलब नपाएको । मासिक पाँच हजारदेखि बढीमा १२ हजार रूपैयाँ तलबमा काम गरिरहेका उनीहरू त्यो तलब पनि नपाएपछि मारमा परेका छन् । काम छोडौं भने तलब पनि माया मार्नुपर्‍यो, काम गरौं भने तलबविना कसरी गर्नु, उनीहरू दोहोरो मारमा परेका छन् । महालेखापरीक्षकको कार्यालय भन्द्ध-सरकारको आम्दानीभन्दा खर्च धेरै भयो । सहकारी डुबे । लघुवित्त, फाइनान्स पनि डुबे । बैंकमा समस्या आइसकेको छ । बैंक, वित्तीय संस्थासँगै जलविद्युत् कम्पनीहरू पनि धमाधम डुब्दै छन् । तर, दलालीहरू अझै भ्रम सिर्जना गरेर जनता फसाउन लागिपरेका छन् । यस्तो अवस्थामासमेत उनीहरू सेयरको मूल्य बढाइरहेका छन् ।

- राजचन्द्र श्रेष्ठ, बानेश्वर

नयाँ मतदातामा निर्वाचनको उत्साह

बैतडी- आगामी फागुन २१ गते हुने प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचनका लागि बैतडीमा पनि फोटोसहितको मतदाता नामावलीमा नाम दर्ता गर्नेको संख्या उत्साहजनक रहेको पाइएको छ ।

गत असोज ९ गतेदेखि नामावली संकलन र अद्यावधिक कार्य सुरु भएकामा हालसम्म ६०० भन्दा बढीको नाम दर्ता भइसकेको जिल्ला निर्वाचन कार्यालयका कम्प्युटर अपरेटर रतन चन्दले जानकारी दिए । उनका अनुसार बुधवारसम्म ६१८ जनाको नामावलीमा नाम दर्ता भएको छ । जसमा २०१ महिला र ४१७ पुरुष रहेका छन् ।

यस्तै बाहिरी जिल्लाका दुई महिला र सात पुरुषको पनि नाम दर्ता भएको जिल्ला निर्वाचन कार्यालयका निमित्त प्रमुख पुरुषोत्तम जोशीले बताए । यसअघि यहाँ एक लाख ६१ हजार ३१२ जनाको नामावलीमा नाम दर्ता भएको तथ्यांक छ । जसमा ८२ हजार १२६ पुरुष, ७९ हजार १८४ महिला र दुई त्नेत्री लिंगी रहेका छन् ।

निर्वाचन आयोगको वेबसाइटमा गएर अनलाइनमार्फत आफ्नो विवरण आफैं भर्न सक्ने व्यवस्था छ । अनलाइन विवरण भरिसकेपछि आवेदन फाराम प्रिन्ट ल्याएर निर्वाचन कार्यालयमा फोटो र फिंगर प्रिन्ट लिनुपर्छ । त्यसपछि नामावलीमा नाम दर्ता हुने गर्दछ ।

नामावलीमा यसअघि नाम दर्ता गराउन छुटेका सम्पूर्णलाई नाम दर्ता गराउन जिल्ला निर्वाचन कार्यालयले आग्रह गरेको छ । १६ वर्ष उमेर पुगेर नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र लिएका नागरिकले फोटोसहितको मतदाता नामावलीमा नाम दर्ता गर्न सक्ने छन् । फोटोसहितको मतदाता नामावलीमा नाम दर्ता १६ वर्षमा हुने भए पनि मताधिकारका लागि १८ वर्ष पूरा भएको हुनुपर्दछ । *रासस*

जडीबुटीखेती विस्तार गर्न निःशुल्क बिरुवा वितरण

कैलाली (प्रस)- वनस्पति अनुसन्धान केन्द्रले सुदूरपश्चिम प्रदेशमा जडीबुटीखेती विस्तारका लागि निःशुल्क रूपमा बिरुवा वितरण गरेको छ । केन्द्रले जडीबुटीका गुणस्तरीय बिरुवा उत्पादन गरी व्यावसायिक रूपमा जडीबुटीखेती गर्न चाहने सर्वसाधारण कृषक, संघ, संस्थालाई औषधीजन्य प्रजातिका बिरुवा निःशुल्क रूपमा वितरण गरेको हो ।

केन्द्रले कुरीलो, सर्पगन्धा, शीतल चिनी, तेजपात, चिउरी, निम, बेल,

मौवा, अश्वगन्धा, कामिनी, गुर्जो, इमिली, सतिसाल, अर्जुनलगायतका प्रजाति उत्पादन गरी वितरण गर्दै आएको केन्द्रका वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकृत गंगादत्त भट्टले बताए । केन्द्रले २०७८/७९ मा एक लाख, ०७९/८० मा एक लाख ३० हजार, ०८०/८१ मा ५२ हजार र ०८१/८२ मा ५३ हजार औषधीजन्य बिरुवा सुदूरपश्चिमभर वितरण गरेको उनले जानकारी दिए ।

सुदूरपश्चिम प्रदेशका विभिन्न जिल्लारूमा प्राकृतिक वातावरणमा जडीबुटी पाउने

स्थानको पहिचान गरी उक्त क्षेत्रमा समूह, सहकारी तथा इच्छुक व्यक्तिलाई जडीबुटीखेतीको दिगो व्यवस्थापनका लागि तालिम, दिगो संकलन, भण्डारण, ग्रेडिङ, प्याकेजिङ र प्राविधिक सल्लाह दिँदै आएको वनस्पति कार्यालयले जनाएको छ ।

केन्द्रले जडीबुटीखेती विस्तारका लागि यहाँका समूह, सहकारीमा आबद्ध किसानलाई अनुदानसमेत दिँदै आएको छ । पछिल्लो केही वर्षदेखि सुदूरपश्चिम प्रदेशबाट रिठ्ठा, तेजपात, काउलो,

पाषाणभेद, अमला, भुचाउ, सुनाखरी, चुत्रो, सतुवा, कूटकी, सगन्धवाल, चिराइतो, सतावरी, सेतक चिनी, टिम्पुर, यासाँगुम्वा, जटामसी, बोभो स्वदेशी तथा विदेशी वजारमा गएको पाइएको वनस्पति अनुसन्धान केन्द्रले जनाएको छ ।

सुदूरपश्चिम प्रदेशमा पाइने ४०२ प्रजातिक औषधीय गुण भएका वनस्पति प्रजातिहरूको अभिलेख तयार भएको केन्द्रका वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकृत भट्टले जानकारी दिए ।

जनजिविका बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

प्रधान कार्यालय: सुर्खविनायक न.पा.-६, भक्तपुर, फोन: ०१-६६१३२३१, ६६१३२३२
सदस्य सेवा केन्द्र: गोकर्णेश्वर-१, सुन्दरीजल, काठमाडौँ, फोन: ०१-४८०१३१३
सदस्य सेवा केन्द्र: का.म.न.पा.-२४, मखन, काठमाडौँ, फोन: ०१-४२६४०५२/४२६४०५३
E-mail : janajibikac@gmail.com

कर्जा चुक्ता गर्न आउन बारेमा ३५ (पैतिस) दिने अत्यन्त जरूरी सूचना !

प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८२/०७/२८ गते, शुक्रबार

यस संस्थाबाट तपसिलका सेयर सदस्यहरूले तमसुक गरी लिनु भएको कर्जा रकमको सम्झौता वमोजिम तिर्नु बुझाउनु पर्ने साँवा, व्याज तथा हर्जना रकम चुक्ता नगर्नु भएको, पटक-पटक लिखित तथा मौखिक ताकेता गर्दा समेत ऋणी तथा जमानीकताले सो को पूर्ण वेवास्ता गर्दै कर्जा चुक्ता गर्न कुनै चासो नदेखाउनु भएकोले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले वाटोको म्याद बाहेक **३५ (पैतिस)** दिन भित्रमा तिर्नु, बुझाउनु पर्ने रकम तिर्न, बुझाउन वा रकम तिरी, बुझाइसकेको भए त्यसको प्रमाण पेश गर्न आउनु भनी यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

तपसिल	
ऋणीको नाम, घर,वतन र तीनपुस्तो	जमानी बस्नेको नाम, घर वतन र तीनपुस्तो
नाम : मदन सुवाल बुबाको नाम: शिवराम सुवाल बुबाको नाम : लावय सुवाल स्थायी ठेगाना: भक्तपुर न.पा.१० भक्तपुर ना.प्र.नं. : १४०२५	जमानी नाम: नविन श्रेष्ठ बाजेको नाम: भोग सागर श्रेष्ठ बुबाको नाम: दल बहादुर श्रेष्ठ स्थायी ठेगाना: खुु गा.वि.स. वडा नं. ७ सिन्धुपाल्चोक ना.प्र.नं. : २४-००-७०-०४८९३
नाम : सानुभाया तामाङ बुबाको नाम: साइला तामाङ बुबाको नाम : साइला तामाङ स्थायी ठेगाना : सखुखर्क वडा नं. २ काभ्रे ना.प्र.नं. : ३०-०१-७१-०७९०८	जमानी नाम: कमल आचार्य बाजेको नाम: वेदु उपाध्याय बुबाको नाम: इन्द्र मणी आचार्य स्थायी ठेगाना: मालानी गा.पा.वडा नं.२, अर्घाखाँची ना.प्र.नं. : ११००-४०१००७
नाम : दिशा हुमागाई (याहाल) ससुराको नाम: विष्णु प्रसाद हुमागाई पतिको नाम: लक्ष्मण हुमागाई स्थायी ठेगाना: ललितपुर उ.प.म.न.पा. वडा नं. ३ ना.प्र.नं. : २८-०१-०६४-०१२३२	जमानी नाम: सुरेन्द्र दाहाल बाजेको नाम: भूमिदत्त दाहाल बुबाको नाम: राम प्रसाद दाहाल स्थायी ठेगाना: शंभरापुर न.पा.वडानं.१, काठमाडौँ ना.प्र.नं. : २७००१-४०१०३-३३८०७
नाम : माया योजन बाजेको नाम: विर सि योजन बुबाको नाम: धावा धोर्जे तामाङ स्थायी ठेगाना: भगनाकोठी गा.वि.स. वडा नं. ८ ना.प्र.नं. : २०-०१-७३-००१९३	जमानी नाम: रीना वाइवा (तामाङ) बाजेको नाम: पतिको नाम: धावा धोर्जे तामाङ स्थायी ठेगाना: नयाँ गाउँ देउपुर गा.वि.स.९, काभ्रे ना.प्र.नं. : ३०२०२७/३६०
नाम : सविन्द्रा नन्द बनेपाली बाजेको नाम : आनन्द बनेपाली बुबाको नाम: गंगा नन्द बनेपाली स्थायी ठेगाना: भक्तपुर न.पा. वडा नं. १३ ना.प्र.नं. : २६६२९	जमानी नाम: सम्भराम श्रेष्ठ बाजेको नाम: विलास श्रेष्ठ बुबाको नाम: दिव्य राम श्रेष्ठ स्थायी ठेगाना: भक्तपुर न.पा. ५ ना.प्र.नं. : २६६३९
नाम : कृष्ण राम बख्तादो बाजेको नाम : कृष्ण बख्तादो बुबाको नाम: कृष्ण प्रसाद बख्तादो स्थायी ठेगाना: भक्तपुर न.पा. ३ ना.प्र.नं. : ३७२६	जमानी नाम: अमिन सार्वज बाजेको नाम: हरिकृष्ण सार्वज बुबाको नाम: हरीभक्त सार्वज स्थायी ठेगाना: भक्तपुर न.पा. वडा नं.७ ना.प्र.नं. : २९-०१-७९-०४६६३
नाम : सानुभाइ लामा बाजेको नाम: दल बहादुर लामा बुबाको नाम: मुसे लामा स्थायी ठेगाना: कपन गा.वि.स. -४,काठमाडौँ ना.प्र.नं. : ४१८८/२१९१७	जमानी नाम: सुमन तामाङ बाजेको नाम: बुद्धना तामाङ बुबाको नाम: तिर्थ तामाङ स्थायी ठेगाना: कपन गा.वि.स.-४,काठमाडौँ ना.प्र.नं. : ३४१११
नाम : सन्तोक राई बाजेको नाम: मुनूज किश राई बुबाको नाम: कृष्ण कुमार राई स्थायी ठेगाना: बरहाहा गा.वि.स.-६ उदयपुर ना.प्र.नं. : ३००९/८९	जमानी नाम: ईश्वर किरात राई बाजेको नाम: जस बहादुर राई बुबाको नाम: फडिन्द्र राई स्थायी ठेगाना: साइपापाङ्ग गा.वि.स.-८ भोजपुर ना.प्र.नं. : १६१०१/२३७७
नाम : अनिर राई बुबाको नाम: धन कुमार राई बाजेको नाम : गोकर्ण राई स्थायी ठेगाना: बेलटार गा.वि.स.-९, उदयपुर ना.प्र.नं. : १४-०१-७२-०४२८९	जमानी नाम: ईश्वर किरात राई बाजेको नाम: जस बहादुर राई बुबाको नाम: फडिन्द्र राई स्थायी ठेगाना: साइपापाङ्ग गा.वि.स.-८ भोजपुर ना.प्र.नं. : १८११/२३७७
नाम : विजय प्रजान बाजेको नाम : जगत नारायण प्रजान बुबाको नाम: जयनारायण प्रजान स्थायी ठेगाना : भी.न.पा. -३, दोलखा ना.प्र.नं. : ३४९७७	जमानी नाम: पासाङ तामाङ बुबाको नाम: किरात बहादुर तामाङ स्थायी ठेगाना: कल्याणपुर गाविस वडा नं.९, नुवाकोट ना.प्र.नं. : २४१००९/२९६
नाम : विष्णु माया तामाङ बाजेको नाम : रिडि बहादुर तामाङ बुबाको नाम: शल बहादुर तामाङ स्थायी ठेगाना: हिलेदेवी गा.वि.स-२, रामेछाप ना.प्र.नं. : २११०७८/१९८७७	जमानी नाम: कोपिला दर्नाल बुबाको नाम: चक्रबहादुर दर्माई स्थायी ठेगाना: वेगाडावर-९, धनुषा ना.प्र.नं. : १७०९७/११०६
नाम : रमेश बास्कुला बाजेको नाम: अष्टमान बास्कुला बुबाको नाम: पुष्पराज बास्कुला स्थायी ठेगाना: भक्तपुर न.पा. वडा नं. १० ना.प्र.नं. : ११६०१	जमानी नाम: रोशन दुवाल बाजेको नाम: नारायण भक्त दुवाल बुबाको नाम: खाराम दुवाल स्थायी ठेगाना: भक्तपुर न.पा.-९, ना.प्र.नं. : २९-०१-०६८-०४१२८
नाम : राजेन्द्र बास्कुला बाजेको नाम: विठ्ठल बास्कुला बुबाको नाम: कृष्णभक्त बास्कुला स्थायी ठेगाना: भक्तपुर न.पा.-४ ना.प्र.नं. : ४०२	जमानी नाम: प्रभु ठाकुर हजारा बाजेको नाम: ठकुरी ठाकुर बुबाको नाम: हरदेव ठाकुर हजाम स्थायी ठेगाना: वसन्तपछि गा.वि.स.-७,रौतहट ना.प्र.नं. : ३८६२
नाम : इम्बर बहादुर तामाङ (गोले) बाजेको नाम : साताइ सि गोले बुबाको नाम: कृष्ण बहादुर गोले स्थायी ठेगाना: आक्वापट्टी देउपुर वडा नं. ९, काभ्रे ना.प्र.नं. : ३०१०४४/१६८३३६	जमानी नाम: लक्ष्मी योजन बाजेको नाम: विर सि योजन बुबाको नाम: किरात बहादुर योजन स्थायी ठेगाना: भगान्कोथि गदमाड वडा नं.८, सिन्धुली ना.प्र.नं. : २०३०२१/७४

विद्यालयमा सेनेटरी प्याड वितरण मेसिन जडान

भोजपुर (प्रस)- जिल्लाको रामप्रसाद राई गाउँपालिकाले छात्राहरूको स्वास्थ्य र सुविधालाई लक्षित गर्दै विद्यालयमा स्वचालित 'सेनेटरी प्याड' वितरण मेसिन जडान गर्न थालेको छ । महिनावारीको समयमा छात्रालाई सहजता र आत्मविश्वासका साथ विद्यालय आउन प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले मेसिन जडान गरिएको हो ।

गाउँपालिकाले हालसम्म १२ सामुदायिक विद्यालयमध्ये नौ विद्यालयमा मेसिन जडान गरिसकेको र बाँकी विद्यालयमा चाँडै जडान गरिने गाउँपालिकाका अध्यक्ष थामबहादुर राईले जानकारी दिए । 'अघिल्ला वर्षमा हामीले विद्यालयमा सेनेटरी प्याड पठाउने गर्थौँ,' अध्यक्ष राई भने, 'तर धेरै छात्राले लाजका कारण मागेर प्रयोग गर्न हिर्चाकिँचाउने गर्थे । अब यो मेसिनबाट उनीहरूले सहजै र गोप्यरूपमा आफैंले लिन सक्ने छन् ।'

गाउँपालिकाले पहिलो चरणमा सात माध्यमिक विद्यालय र पाँच आधारभूत विद्यालयमा यस्तो मेसिन जडान गर्ने योजना बनाएको छ । मेसिनमार्फत कार्ड प्रणालीको प्रयोग गरी छात्राले आवश्यक सेनेटरी प्याड

विद्यालयमा नै लिन सक्ने छन् ।

शिक्षा शाखाका अनुसार महिनावारीका कारण छात्राको विद्यालयमा उपस्थिति दर घट्ने समस्या समाधान गर्न यो योजना प्रभावकारी हुने छ । मेसिन जडान भएपछि छात्रालाई आत्मसम्मानका साथ विद्यालय आउन सहयोग पुग्ने शाखाले जनाएको छ । विद्यालयमा नै प्याड वितरण भएसँगै छात्राको उपस्थितिको दर बढ्ने शाखाको विश्वास छ । गाउँपालिकाले आगामी चरणमा अन्य विद्यालयमा यस्ता मेसिन जडान गर्ने, साथै विद्यार्थीका लागि सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने योजना बनाएको छ ।

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

चिरौली, सुनसरी

कोशी प्रदेश, नेपाल

बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयपत्रको सूचना

(सूचना प्रकाशन मिति २०८२/०७/२८)

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आ.व. २०८२/०८३ को स्वीकृत वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम अन्तर्गत मिति २०८२/०५/०१ गतेको राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित बिधुतिय बोलपत्र आहवानको सूचना अनुसार तपसीलमा उल्लेखित निर्माण कार्यका लागि रित पूर्वक दर्ता हुन आएका बोलपत्रहरू मूल्यांकन समितिले मूल्यांकन गर्दा निम्न बोलपत्रदाताले पेश गरेको बोलपत्र न्युनतम मूयांकित सारभूतरूपमा प्रभावग्राही रहेका बोलपत्रहरू मूल्यांकन समितिबाट स्वीकृतीको लागि छनौट भई पेश भएकोले सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा २७ को उपदफा २ को प्रयोजनको लागि ७ (सात) दिने बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयपत्रको सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

तपशील:

क्र.सं.	ठे.नं.	निर्माण कार्यको विवरण	स्वीकृत हुने फर्मको नाम/ठेगाना	कबोल अंक (मू.अ.कर.र पि एस बाहेक)
१	BNRM/CS/NCB/WORKS/ROAD-03/082/083	भोक्राहा नरसिंह ग.पा.वडा न-७ काली मन्दिर देखि हुलाकी राजमार्ग सम्मको सडक कालोपत्रे कल्भर्ट सहित	रघुकुल सन्स कम्पनि प्रा. लि., सप्तरी	रु. ७७,६५,०२७।७५

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

Pachrauta Municipality

Office of the Municipal Executive

Benauli, Bara

Madhesh Province, Nepal

Invitation for Bids

IFB No: -NCB/PMUN/W/16/2082-083

Date of Publication: 2082-07-28 BS

1. Pachrauta municipality benauli bara invites **electronic bids only** from eligible bidders for following works under NCB bidding procedure. Only eligible bidders with the following key qualifications should participate in the bidding for the contracts mentioned below.

बोल	एचयवभअत ल्कभ	दृष्ट म्यअाँभभ ९ल्कका०	भक्तभवतभन्न क्रयगलत ९भृङगिकखभ या छ्द्र बलम ऋयलतभन्नभलअभक०	दृष्ट कभअगचलथ क्रयगलत ९ल्कका०
ज	ध्रमव ल्याद् दजवचग कबमवप मजवविल तवतजव लवविल लककल ल्कधरएल्कध्रजटरदृडहृण्डघ	घण्णण्ण	5174121.10	जघण्णण्णण्ण

⌚ Last date of Bid Submission : Dec 15, 2025, Time : 12:00
⌚ Bid Opening Dec 15, 2025 Time : 13:00 at Office premise.

2. Revenue Account Details:

द्वाअभ ल्कभ	द्वलप ल्कभ	द्वलप क्रमचभकक	द्वअयगलत ल्कदभच	द्वाअभ अयमभर चभखभलगभ उभममल्लन ल्या
एवअजचवगतव गलअण्डववित्थ, चवचव	लध चवलप ितमा	एवअजचवगतव गलअण्डववित्थ, चवचव	जद्रण्डघजद्रद्रण्णण्ण ९चववकधव०	द्वाअभ अयमभर डण्ड्रजद्रण्डघण्ण चखभलगभ जममल्लन लयर जद्रदृदृ

3. Bidders are strongly Requested to mention the name of the Firm and the Contract ID in Revenue Voucher for Bid Document Fee. Single Revenue Voucher for a single Bid Document shall be submitted. In Case the bidder chooses to deposit Revenue for more than one bid through a single voucher then the bidders are strongly suggested to mention each Contract ID in Revenue Voucher for which the revenue has been paid. The Non compliance of this may result for declaring the Bid

4. Any additional information or query regarding the bids can be acquired by downloading the bids from the e-GP system of PPMO or by writing us in pachrautamun@gmail.com

Chief Administrative Officer

यस वर्ष अप्रिलमा काश्मीरमा भएको आक्रमणमा २६ जनाको मृत्यु भएको थियो, जसमा धेरैजसो हिन्दू तीर्थयात्रीहरू थिए । नयाँदिल्लीले त्यस घटनाको दोष पाकिस्तानमाथि थोपरेको थियो, जसले त्यसपछि दुवै देशबीच सैन्य झडपको अवस्था सिर्जना गरेको थियो । रासस/एपी

हाते कागज पाँचथरको फिदिम नगरपालिका-३ लालीखर्कमा मेची राजमार्गको छेउमा सुकाइएको हातेकागज । यहाँका बासिन्दाले हातेकागज उत्पादन गरेर मनग्य आम्दानी गर्ने गरेका छन् ।

३५ उद्योगबाट २३ करोड ८७ लाख बक्यौता विद्युत महसुल असुल

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- लोडसेडिङको समयमा 'डेडिकेटेड' तथा 'ट्रङ्क लाइन' संरचनाबाट विद्युत् उपभोग गरेका २५ नयाँ उद्योगले प्रिमियम महसुल बक्यौताको पहिलो किस्ता तिरेका छन् । यसअघि बक्यौता तिर्न सुरु गरी त्यसलाई निरन्तरता नदिएका १० उद्योगले किस्ताबन्दीलाई निरन्तरता दिएका हुन् । यसरी, नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले ३५ उद्योगबाट २३ करोड ८७ लाख ७२ हजार रूपैयाँ बक्यौता महसुल असुल गरेको ऊर्जा जलस्रोत तथा सिंचाइमन्त्री कुलमान

घिसिङको सचिवालयले जनाएको छ । ३५ उद्योगको कुल बक्यौता पाँच अर्ब ९४ करोड ५६ लाख रूपैयाँ थियो । अब पाँच अर्ब ७० करोड ६८ लाख रूपैयाँ बक्यौता असुल गर्न बाँकी छ । यो बक्यौता २०७२ माघदेखि २०७५ वैशाखसम्म डेडिकेटेड तथा ट्रङ्क लाइनबाट विद्युत् उपभोग गरेबापतको प्रिमियम महसुल बक्यौता भएको सचिवालयले जनाएको छ । भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात र शहरी विकासमन्त्रीसमेत रहनुभएका ऊर्जामन्त्री घिसिङले राज्यप्रतिको दायित्व

सम्भिएर उद्योगीबाट बक्यौता रकम तिर्न थालेकोमा धन्यवाद दिएका छन् । उनले भने, 'उद्योगलाई विद्युत् नियमन आयोग, अदालतलगायतका निकायमा जाने बाटो खुल्ले छ, किस्ताबन्दी तिर्न थालेपछि त्यसलाई पालना गर्नुहुन्छ भन्नेमा हामी विश्वस्त छौं ।' प्राधिकरणले बक्यौता रकम तिर्न २१ दिनको समय दिएर असोजमा सार्वजनिक सूचना जारी गरेको थियो । त्यस अवधिमा पनि बक्यौता तिर्न नआएपछि ४ र ७ कात्तिक गरी दुई चरणमा लाइन काटिएको थियो ।

नेपालको आर्थिक वृद्धि सुस्त हुने विश्व बैंकको प्रक्षेपण

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- गत भदौ २३ र २४ को जेनजी आन्दोलन र त्यसपश्चात छाएको राजनैतिक अस्थिरताको प्रभावलाई प्रतिबिम्बित गर्दै नेपालको आर्थिक वृद्धि सन् २०२५ मा चार दशमलव छ प्रतिशतबाट घटेर सन् २०२६ मा दुई दशमलव एक प्रतिशतमा झर्ने प्रक्षेपण विश्व बैंकको पछिल्लो आर्थिक प्रतिवेदनको छ । सन् २०२७ मा भने पुनर्निर्माणका प्रयासमा हुने प्रगतिभर आर्थिक वृद्धिदर चार दशमलव सात प्रतिशत पुग्ने अनुमान गरिएको छ । सार्वजनिक भएको नेपाल डेभलपमेन्ट अपडेट प्रतिवेदनका अनुसार सबैभन्दा बढी सेवा क्षेत्र प्रभावित हुने छ । यद्यपि यो प्रक्षेपण अझै पनि अनिश्चित रहेको छ । राजनैतिक परिवर्तनको सफलता र दिगो सुदृढ आर्थिक व्यवस्थापनको प्रत्याभूतिले लगानीकर्तालाई प्रोत्साहित आर्थिक सुधारलाई गति दिन सक्नेछ । नकारात्मक पक्षको रूपमा भने निरन्तरको अनिश्चितताले लगानीकर्तालाई निरुत्साहित गर्नसक्ने पनि अनुमान गरिएको छ । 'व्यावसायीक विश्वास पुनर्स्थापना गर्न र पुनरुत्थानलाई गति दिन नेपाल सरकारले एकिकृत व्यावसायीक पुनरुत्थान योजना सार्वजनिक गरेको छ, जसअन्तर्गत अनुदान, कर छुट तथा सञ्चालन सहयोग लगायतका सुविधाको व्यवस्थापन गरेको छ', अर्थमन्त्री रामश्वरप्रसाद खनालले भने, 'पूर्वाधार पुर्ननिर्माण र चुनौती तयारीका लागि सार्वजनिक स्रोतलाई प्राथमिकता दिइएको छ, क्षतिग्रस्त सार्वजनिक तथा निजी सम्पत्ति पुर्ननिर्माणका लागि पुर्ननिर्माण कोष खडा गरिएको छ, यी कदमहरूले बलियो अर्थतन्त्रको जग राख्दै निजी क्षेत्रको गतिविधिलाई पुनर्स्थापना गर्ने

नेपाल सरकारको लक्ष्य रहेको छ ।' पुनरुत्थानका लागि आवश्यक तत्काल गतिविधिबाहेक प्रतिवेदनले दिगो आर्थिक वृद्धिका लागि सार्वजनिक लगानी व्यवस्थापनलाई बलियो बनाउनुपर्ने कुरामा जोड दिएको छ । सन् २०२४ मा संघिय, प्रादेशिक र स्थानिय सरकारको कुल पुँजीगत खर्च कुल गृहस्थ उत्पादनको सात दशमलव नौ प्रतिशत थियो । यो नेपालको पूर्वाधार आवश्यकता पुरा गर्न आवश्यक लगानीभन्दा निकै कम हो । नेपालको पूर्वाधार आवश्यकता पुरा गर्नका लागि कुल गृहस्थ उत्पादनको १० देखि १५ प्रतिशत लगानी आवश्यक पर्छ । 'नेपालको आर्थिक वृद्धिदर सुधार, रोजगारी सिर्जना तथा सम्पूर्ण नेपालीको समृद्धिका लागि सार्वजनिक लगानी बढाउनु निकै महत्वपूर्ण

छ', माल्दिव्स, नेपाल र श्रीलङ्काका लागि विश्व बैंकका डिभिजन डायरेक्टर डेभिड सिस्लेनले भने, 'यसका लागि केही मुख्य कामहरू कार्यान्वयन गर्नु आवश्यक छ, यसमा परियोजनाहरू निर्माण र बजेटिङको सुदृढीकरण गर्ने, जग्गा अधिग्रहण र रूख कटान जग्गा अधिग्रहण र रूख कटान प्रक्रियालाई सुव्यवस्थित गर्ने, रकम व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउने, सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीमा संशोधन गर्ने लगायतका विषयलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने देखिन्छ, यसले परियोजनाहरूलाई तिव्र रूपमा सम्पन्न गर्न मद्दत गर्नेछ ।' नेपाल डेभलपमेन्ट अपडेट वर्षको दुई पटक सार्वजनिक हुने गर्छ । विगत लामो समयदेखि यस प्रतिवेदनले आर्थिक विकासको गहन अध्ययन तथा विश्लेषण दिदै आएको छ ।

कागतीखेतीबाट ३ महिनामा नौ लाख आम्दानी

हरिप्रसाद बास्तोला

गण्डुकी - कृषि कर्ममा लाग्ने हो भने रोजगारीका लागि विदेशै तान्नु पर्दैन भन्ने यहाँका एक कृषकले उदाहरण दिएका छन् । पोखरा महानगरपालिका-३१ खानाख्याराका टुकाराम लामिछाने कागतीखेतीबाट तीन महिनामा झण्डै रु नौ लाख आम्दानी गरेर सबैका लागि अनुकरणीय बनेका छन् । एलसी अर्गानिक कृषि फर्म दर्ता गरेर आठ वर्षअघि भिरालो २६ रोपनी जग्गामा लगाएका ५०० सोना जातका कागतीका बिरुवाले चार वर्षको अवधिदेखि निरन्तर उत्पादन दिन थालेको र यस वर्षको भदौ, असोज र कात्तिकमा मात्र कागती बिक्रीबाट रु नौ लाख आम्दानी गरेको कृषक लामिछानेले जानकारी दिए । कृषि ज्ञान केन्द्र स्याङ्जाबाट उपलब्ध गराइएका २०० ठूलो लेमनका बिरुवाले राम्रो उत्पादन दिए पनि बजारमा बिक्री नभएपछि सबै बाँटो हटाएर यो स्थानमा सोना जातका बिरुवा रोपेको बताउँदै उनले भने, 'उत्पादन भएको कागती बिक्री हुँदैन कि भन्नु पर्दैन, यतिखेर बजारमा कागती प्रतिकिलो रु २०० देखि २५० का दरले बिक्री हुने गरेको छ ।' उमेरले ६५ काटेका कृषक लामिछाने परम्परागत खेती प्रणाली अपनाउँदा बाँदर र अन्य जंगली जनावरले नाष्ट गर्न थालेपछि विकल्पका रूपमा सुरु गरेको व्यावसायिक कागतीखेती पछिल्लो समय मुख्य आम्दानीको स्रोत बनेको बताउँछन् ।

वेगानासतालको जलाधार क्षेत्रमा पर्ने सो स्थानमा लिफ्टिङ प्रविधिमाफत सिँचाइको राम्रो प्रबन्ध मिलाइएका कारण कागतीका बाटोमा बाँदै महिना फल लाग्ने गरेको बताउँदै उनले वार्षिकरूपमा रु १५ लाखभन्दा बढी आम्दानी हुने गरेको जानकारी दिए । कागतीको एउटै बाटोमा वर्षमा एक क्वीन्टलसम्म फल्ने गरेकामा खुशी व्यक्त गर्दै उनले भने, 'यो तीन महिनाको अवधिमा दैनिक ४० देखि ५० किलो उत्पादन भएको थियो, कागतीको बाटोमा कुनै पनि विपादी प्रयोग गर्नुपरेको छैन, बजारमा अर्गानिक उत्पादनको महत्व बढेको छ ।' पछिल्लो समय तातोपानी, चिया र खानामा कागतीको अत्याधिक प्रयोग हुने

हुँदा बजारमा माग बढेको छ । कास्कीमै पहिलो व्यावसायिक कागतीखेती सुरु गरेको दावी गर्ने लामिछानेले भने, 'राज्यकातर्फबाट कृषकलाई आवश्यक सहयोग गरेर प्रेरित गर्ने हो भने कागतीलगायत तरकारीमा आत्मनिर्भर बन्न सकिन्छ ।' कागती अन्तरबालीका रूपमा तरुल, अकबरे खुर्सानी, टिमुर, अमला, ओल, एमोकाडो, अम्बा, सुन्तला, ज्यामिर, निबुवा, ठूलो बयर, रातो केरा, मेकानियानट जस्ता विभिन्न जातका फलफुलका बाटोबिरुवा फट्टाएका छन् । परिक्षणका लागि लगाएको एउटा स्याउको बाटोमा ५०-६० वटा फल लागेको भए पनि सबै बाँदरले खाएको उनले बताए । 'यदी सरकारले किसानको फर्मबाट नै

उत्पादित कागतीलगायत कृषिजन्य उत्पादन खरिद गर्ने व्यवस्था गरिदिए कृषक अझ बढी उत्पादित हुने थिए', कृषक लामिछानेले भने, 'उत्पादित कागती पोखराका बजारमा सञ्चालित रेष्टुरेन्ट तथा तरकारी पसलमा बिक्री गर्ने गरेको छु, कागती पुर्न्याउने र पैसा उठाउने समय फर्ममा लगाउन पाउने हो भने आम्दानी निश्चितरूपमा बढ्ने थियो ।' कागतीको बाटोबाट टिपेको फल बजारमा बिक्री गर्ने र पाकेर फरेका फल संकलन गरेर पेलेर अमिलो उत्पादन गरेर बिक्री गरेर थप आम्दानी गर्दै आएको जनाउँदै उनले गतसाल ४८ माना अमिलो बिक्रीबाट रु ७२ हजार आम्दानी गरेको उनले बताए । उनले पकाएको अमिलो प्रतिमाना रु एक हजार ५०० र काचो रस प्रतिमाना रु ५०० का दरले बिक्री गर्दै आएका छन् । साथै उनले अमिलो बनाएर निस्केको कागतीको छोक्रा, वनमारा, असुरो, भेली लगायतका विभिन्न वनस्पति संकलन गरेर दुई हजार लिटरको हिल ट्यांकीमा जैविक मल उत्पादन गरेका छन् । उत्पादन मल पाइपमाफत प्रत्येक बाटोमा राख्ने व्यवस्थासमेत मिलाइएको उनको भनाइ छ । मुलुकमा वन क्षेत्रको विस्तारसँगै बाँदर र जंगली जनावरको आतंकले धेरै किसान खेतीबारी छाड्न बाध्य भएको वर्तमान अवस्थामा लामिछानेको कागतीखेतीले नयाँ सम्भावना र प्रेरणा दिएको पोखरा महानगरको कृषि महाशाखा प्रमुख मनोहर कडरिया बताउँछन् । रासस

दूध बिक्रीबाट वार्षिक १३ लाख आम्दानी

प्रभाव संवाददाता

दोधाराचाँदनी- भारतमा मजदुरी गरेर परिवारको जोहो गर्दै आएका कञ्चनपुरको शुक्लाफाँटा नगरपालिका-१२ का शिवचरण राना अहिले आफ्नै गाउँमा दूध बिक्रीबाट मनस्य आम्दानी गरिरहनुभएको छ । मजदुरी गर्दा अनेक दुःख भोगेका राना गाउँमा नै केही गर्ने योजना बनाएर भारत छोडेर स्वदेश फर्किएका हुन् । कुनै बेला भारतमा मजदुरी गर्ने राना अहिले गाउँमा डेरीका मालिक बनेका छन् । मजदुरी छोडेर मालिक बन्न रानाले धेरै मेहनत र संघर्ष गर्नुपर्थ्यो । विसं २०६८ देखि साइकलमा दूध संकलन गरेर बिक्री गर्न सुरु गरेका उनी अहिले डेरी मालिक बन्न सफल भएका हुन् । रानाले दुई लिटर दूधबाट व्यवसाय वित्री गर्दै आएका छन् । 'भारतमा मजदुरी गर्दा अनेक दुःख पाइयो, गाउँ फर्किएर साइकलमा दूध बिक्री गर्न थालें', रानाले भने, 'यसैबाट कमाएको रकम बचत गरेपछि अहिले आफ्नै डेरी व्यवसायसमेत सञ्चालन गरेको छु ।' सुरुआतमा साइकलमा दूध संकलन गर्दै हिँड्ने रानाले आफूलाई

स्थापित गर्न धेरै संघर्ष गरे । त्यही लगन र परिश्रमले उनलाई राम्रो आम्दानीसँगै सफल व्यवसायी समेत बने । गाउँगाउँबाट दूध संकलन गरेर रानाले स्थानीय झलारी बजार, अत्तरिया र कैलालीमा बिक्री गर्दै आएका छन् । दूध बोक्न ६ जनालाई मासिक रु २० हजारदेखि रु २६ हजारसम्म तलब दिएर उनले कामदार राखेका छन् । 'दुई लिटर दूधबाट सुरु गरेको थिएँ, विस्तारै दूध बढी संकलन हुन थाल्यो', उनले भने, 'अहिले एक हजार ५०० लिटर दूध संकलन हुन्छ ।' यसै व्यवसायबाट रानाले करिब रु ९० लाख बराबरको सम्पत्तिसमेत जोडेका छन् । 'दूध बिक्रीबाट अहिले सबै खर्च कटाएर वार्षिक रु १३ लाखसम्म आम्दानी हुने गरेको छ', रानाले भने, 'यसबाट म एकदमै खुसी छु, अहिले छोरालाई पनि यसै व्यवसायमा लगाएको छु ।' पछिल्लो समय स्वदेशमा रोजगारी नभएको भन्दै थुप्रै युवा विदेश पलायन भइरहेका छन् । तर विदेशमा गरिने दुःखभन्दा आफ्नै भूमिमा केही गर्नुपर्छ भन्दै फर्किनेहरू पनि थुप्रै छन् । विदेशको जागिर छोडेर आफ्नै गाउँघरमा कडा परिश्रम गर्नुभएका रानाको सफलता लोभलाग्दो छ । उनी अहिले समाजमा उदाहरणीय व्यक्ति बनेका छन् ।